

MOTIVAREA COPIILOR DE 10-12 ANI PRIN EVALUARE

Andrieș Vasile¹,Triboi Vasile²,¹Școala Gimnazială „Grigore Antipa”, Botoșani, România²Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. Sistemul actual de învățământ impune adaptarea metodelor, mijloacelor și procedeele pedagogice la necesitățile educaționale ale elevilor. Elevul are nevoie de o gamă variată de metode, de un mod atractiv de comunicare a informațiilor și de un mediu educațional cât mai plăcut și cât mai motivant. De asemenea, elevii au nevoie de informații asupra stadiului la care se află și a rezultatelor pe care ar trebui să le obțină. Informarea elevilor, modul clar de transpunere a cunoștințelor și transparența actului evaluării conduc la motivarea elevilor și la o eficientizare a procesului educativ. O bună cunoaștere și, respectiv, acceptarea criteriilor evaluării reprezintă condiția de bază pentru ca elevii să înțeleagă semnificația notelor acordate de profesor și să le accepte conștient. Prin urmare, educarea capacității de autoapreciere presupune depășirea stadiului în care elevul primește, prin intermediul notei, informații despre rezultatele muncii sale. Se impune implicarea elevului în apreciere, între autoevaluare și evaluare realizându-se o convergență, o suprapunere, chiar și numai parțială.

Cuvinte-cheie: evaluare, feedback, motivație, educație, club de loisir.

Actualitatea temei de cercetare

Tema abordată se raportează la unul dintre aspectele importante din activitatea pe care profesorul o desfășoară în procesul instructiv-educativ, și anume la motivarea elevilor, care reprezintă unul dintre subiectele principale ale educației.

Cert este faptul că, în zilele noastre, noțiunea de evaluare este înțeleasă greșit de către copii. Noi, prin intermediul acestui demers, încercăm să scoatem în evidență aspectele pozitive care însoțesc evaluarea și să maximizăm paleta de metode și mijloace caracteristice noțiunii de motivare.

Prin această nouă abordare a evaluării dorim ca nota să nu fie o povară pentru copii, ci un stimulent, un mijloc de emulație.

În procesul de motivare a elevilor, Iucu R.B. [6] consideră că primordială este metodologia de abordare. Astfel, el definește managementul clasei de elevi ca: „domeniul de cercetare în științele educației, care studiază atât perspectivele de abordare ale clasei de elevi (didactică și psihosocială), cât și structurile dimensionale ale acesteia (ergonomică, psihologică, psihosocială, normativă, relațională, operațională și creativă), în scopul facilitării intervențiilor cadrelor didactice în situații de criză „microeducațională” (indisciplină, violență, nonimplicare) și al evitării consecințelor

negative ale acestora, prin exercițiul microdeciziilor educaționale.”

„Un rol definitoriu în valorificarea potențialului elevilor este folosirea de noi metode și mijloace în procesul de învățământ”.

Noi împărtășim părerea specialiștilor [1, 5, 9], conform cărora potențialul elevilor poate fi maximizat în cadrul procesului de învățământ doar sub atenta supraveghere a unor profesori dedicați și printr-o evaluare obiectivă și diferențiată, bazată pe capacitatea motrice a elevilor.

Conceptul de evaluare este un element esențial al oricărei activități umane. În funcție de natura sa, ea are obiective bine determinate și cu o componentă stabilă pentru specificul oricărui proces instructiv-educativ...

Opinia specialiștilor în domeniul evaluării didactice și al evaluării la educație fizică [2, 4, 7] este unitară asupra obiectivității în evaluare.

Alegerea temei este o consecință a constatării lipsei motivației elevilor asupra actului evaluării, dar și a lipsei implicării active a acestora în respectul act.

Experiența anilor anteriori în actul evaluării la educația fizică, când toți elevii au fost notați cu nota maximă, a dus la pierderea valorii motivaționale a notei în sine și la diminuarea importanței

evaluării. De aceea, confruntarea cu situația dată a generat necesitatea desfășurării unui studiu pe această temă. S-a impus nevoia de a încerca să se mărească spectrul motivațional al elevilor, introducând și alte motivații (unele extrinseci) și de a explica valoarea și logica evaluării, astfel încât acestea să fie interiorizate, conștientizate și acceptate de către elevi.

Se pornește de la ideea conform căreia elevii implicați activ în actul evaluării, care cunosc modalitatea detaliată de evaluare și notare, vor fi mai motivați, vor avea rezultate mai bune, dar și vor conștientiza și accepta rezultatele obținute.

Motivarea copiilor este un aspect complex, care ar trebui să preocupe intens factorii implicați în educație. Una dintre metodele esențiale prin care elevii pot fi motivați în procesul de învățămînt este evaluarea acestora.

Obiectivele cercetării:

Analiza și generalizarea literaturii științifico-metodice de specialitate privind procesul psihopedagogic al elevilor din ciclul gimnazial.

Studiul asupra disponibilității afective față de practicarea acțiunilor motrice în cadrul cluburilor specializate de „Loisir-Fitness”.

Elaborarea și implementarea conținutului programului de cercetare, care vizează procesul de motivare a elevilor de 10-12 ani prin intermediul formelor specifice de evaluare.

Argumentarea experimentală a metodologiei de utilizare a formelor de evaluare în vederea motivării elevilor de 10-12 ani în cadrul practicării activităților în cluburile de „Loisir-Fitness”.

Scopul cercetării constă în perfecționarea procesului psihopedagogic prin motivarea copiilor de 10-12 ani în cadrul activităților cluburilor de „Loisir-Fitness” prin intermediul evaluării didactice.

Ipoteza cercetării. S-a presupus că determinarea particularităților specifice de motivare a elevilor de 10-12 ani, care practică anumite activități în cluburile de „Loisir-Fitness”, prin intermediul mijloacelor de evaluare va influența pozitiv asupra deciziilor elevilor în vederea orientării spre o

activitate motrice sistematică pentru procesul de formare a unor competențe la această etapă incipientă de activitate.

Metode: metoda studiului bibliografic, metoda anchetei tip chestionar, metoda observației pedagogice, metoda măsurătorilor și testărilor, experimentul pedagogic, metodele statistico-matematice.

Metodologia și organizarea cercetării

Cercetarea a fost efectuată în cadrul Clubului „Sport Relax” din Zăicești, Botoșani, subiecții implicați în experiment fiind elevi ai clasei a V-a A, clasă experimentală, și ai clasei a V-a B, clasă martor, din cadrul Școlii Generale „Grigore Antipa” Botoșani și a avut loc pe parcursul a 12 luni.

În cercetare au fost cuprinși 40 de elevi, câte 20 din fiecare clasă – 10 băieți și 10 fete.

Experimentul s-a realizat pe parcursul a trei etape:

Etapa 1 – 15.03.2016 – 15.06.2016

Testarea elevilor din ambele clase la probele menționate în Sistemul Național Școlar de Evaluare:

- testarea gradului de dezvoltare a calităților motrice;
- testarea gradului de însușire a deprinderilor și priceperilor motrice.

Etapa 2 – 18.06.2016 – 15.09.2016

Desfășurarea experimentului:

- sporirea motivației elevilor prin participarea grupei experimentale la activitățile Clubului „Sport Relax”;
- informarea elevilor din grupa experimentală asupra criteriilor și a modalităților de evaluare;
- dezvoltarea capacității de autoevaluare;
- conștientizarea de către elevi a procesului de evaluare;
- feedback-ul.

Etapa 3 – 16.09.2016 – 15.03.2017

1. Aplicarea aceluiași teste ca și la testarea inițială ambelor grupe.
2. Interpretarea rezultatelor.

Aprecierea nivelului capacităților motrice a elevilor incluși în cercetare

Pentru a demara demersul științific, am considerat necesar să testăm elevii ambelor grupe, atât fetele, cât și băieții. Toate grupele sunt formate din câte zece elevi. Fiecare elev a fost testat o dată în cadrul fiecărei probe.

Astfel, testele pe care le-am considerat necesare sunt:

1. Forță
 - a) Musculatura brațelor – *flotări (nr.rep.)*
 - b) Musculatura picioarelor – *săritura în lungime de pe loc (cm)*
 - c) Musculatura abdominală – *ridicarea trunchiului din culcat dorsal 30”(nr.rep.)*
 - d) Musculatura spatelui – *ridicarea trunchiului din culcat facial 30” (nr.rep.)*
2. Viteza
 - a) *Navetă 5x10m(sec)*
3. Atletism
 - a) *Săritura în lungime cu elan (cm)*
 - b) *Aruncarea mingii de oină (m)*
 - c) *Alergare de viteză cu start de sus – 50m (sec)*
4. Gimnastică acrobatică
 - a) *Elemente acrobatice izolate (nota)*
 - b) *Exercițiu la sol (nota)*
 - c) *Săritură la ladă (nota)*
5. Joc baschet
 - a) *Procedee tehnice izolate (nota)*
 - b) *Structuri tehnico – tactice (nota)*
 - c) *Joc bilateral (nota)*

Argumentarea programului experimental privind acceptarea de către elevi a obiectivității evaluării

Evaluarea are menirea de a stabili dacă sistemul respectiv își îndeplinește funcțiile sau nu, adică dacă își realizează obiectivele. În același timp, o evaluare cât mai obiectivă cu putință a randamentului sistemului de educație fizică în general și, în mod special, a subsistemului educației fizice a tinerei generații, reprezintă o condiție *sine qua non* pentru adaptarea unor măsuri menite să amplifice succesul acțiunii de educație.

Procesul de evaluare la educația fizică școlară este o parte componentă a procesului de evaluare a acțiunii educaționale, de aceea considerăm că

el nu se deosebește cu mult de acest proces, dar, bineînțeles, are și anumite particularități.

Evaluarea în educația fizică și sport este, în primul rând, acțiunea de recoltare, prelucrare și interpretare a rezultatelor obținute la un test (probă) în scopul de a lua cele mai bune decizii.

Evaluarea în educația fizică școlară trebuie să fie în interesul elevului și al profesorului de educație fizică pentru a-i ajuta să ia deciziile potrivite cu privire la obiectivele pedagogice.

Optimizarea mijloacelor și metodelor educației fizice cu scopul de maximizare a performanțelor

În cadrul demersului pedagogic primul lucru pe care am considerat necesar să-l facem a fost să-i facem pe copii să conștientizeze cerințele probelor care vor fi susținute la testarea finală.

Procesul de conștientizare duce inevitabil la activizarea elevilor, la înțelegerea modului de executare a conținutului cunoștințelor [3, 6, 8, 10]. În momentul în care elevul va înțelege aceste lucruri, el va acționa cu mai multă plăcere, ambiționându-se pentru perfecționarea execuțiilor sale. Elevul trebuie să înțeleagă scopul practicării exercițiilor fizice și influența lor asupra organismului. Motivarea elevului pentru o activitate conștientă, pentru practicarea exercițiilor fizice este determinată de motivații imediate și de motivații de perspectivă.

O deosebită importanță pentru asigurarea unei activități conștiente la lecții o are interesul elevilor. El poate fi influențat de succesul sau insuccesul în executarea diferitelor exerciții. În acest context, trebuie să reconsiderăm unele dintre tehnicile de organizare a activităților elevilor, să lucrăm diferențiat pe grupe omogene, pe perechi independente, să folosim pe larg indicațiile și recomandările, să nu lipsim elevii de explicațiile și informațiile care ar putea să le formeze convingeri despre rolul educației fizice, să-i facem să conștientizeze că tot ceea ce se realizează este numai în folosul lor. Prezentarea exercițiilor, a structurilor de exerciții și a jocurilor de mișcare, a ștafetelor și parcursurilor aplicative, întrecerile

în general sunt doar câteva din soluțiile care, aplicate consecvent, pot conduce la realizarea acestor atmosfere.

Procesul învățării nu se realizează printr-un demers rectiliniu, numai cu succese, ci presupune și căderi și reveniri continue, depășirea de obstacole, bariere, reluarea efortului, reelaborarea strategiilor rezolutive, renunțarea la plăcerile, tentațiile sau atracțiile imediate care vin din exterior. Presupune efort voluntar susținut, îndelung, tenacitate pentru a atinge scopul învățării și pentru a depăși obstacolele impuse de rezolvarea sarcinilor, a temelor învățării. Chiar și în cazul elevilor talentați (și chiar în situație de elitism) sau în cel al elevilor care au succese relativ constante și considerabile la școală, la diferite discipline sau chiar la toate, există posibilitatea apariției unor momente de sincopă, de căderi, de oscilații, de slabă organizare a activității de învățare, cu efecte negative asupra calității acesteia.

Toți elevii din grupa experiment au participat la diferite lecții teoretice în cadrul cărora au fost informați referitor la descrierea tehnică a probelor.

Pentru a spori emulația și pentru a stimula pozitiv copiii, acestora li s-au prezentat rezultatele înregistrate obținute la testările inițiale, respectiv scala de evaluare care s-a folosit.

Elevilor li s-a adus la cunoștință că la calcularea notei se ține cont de următoarele criterii:

1) **Performanța** – rezultatele la probele de control.

2) **Progresul**

3) **Atitudinea față de obiect** – prezența la ore, echipamentul adecvat, pe care trebuie să-l aibă elevii, atitudinea și interesul lor în cadrul orelor de educație fizică.

4) **Alte criterii:** capacitatea de practicare independentă a exercițiilor fizice, de a pune în practică elementele însușite, de a manevra aparatura, însușirea unor cunoștințe teoretice din domeniul educației fizice etc.

Comunicarea cu elevii s-a făcut ținând cont și

de semnalele primite de la aceștia. Atunci când li s-au prezentat și explicat grilele de evaluare, elevii au fost întrebați dacă au înțeles modalitatea de calcul și principiile care stau la baza acestei modalități.

În cadrul demersului pedagogic am pus accentul pe diferite strategii de maximizare a motivației elevilor prin conștientizarea evaluării. Noi am considerat necesar să folosim autoevaluarea și interevaluarea cu scopul de a demonstra obiectivitatea evaluării.

Testările inițiale și finale au fost realizate la Școala Gimnazială „Grigore Antipa” Botoșani, iar experimentul a avut loc în cadrul clubului de vară „Sport Relax” Zăicești Botoșani.

Pentru a observa progresul sau regresul realizat, am comparat rezultatele celor două testări atât în grupa experimentală, cât și în grupa martor.

Una dintre prioritățile clubului este de a determina copiii să practice exercițiile fizice și în timpul liber, iar în acest sens copiii au fost implicați în activități fizice comune, dar și independente. Pentru a atrage copiii în practicarea exercițiilor fizice, am încercat să îi motivăm mai întâi prin intermediul evaluării, ca apoi această motivație extrinsecă să fie transformată în motivație intrinsecă, subiecții efectuând astfel exercițiile fizice pentru plăcerea în sine de a le practica.

Rezultatele cercetării:

Analiza și interpretarea rezultatelor testării subiecților implicați în demersul pedagogic la sala de sport la activitățile în aer liber, dar și diversitatea activităților și a metodelor cadrelor didactice implicate au făcut ca receptivitatea elevilor să crească.

În urma cercetării, se poate spune că, atunci când apare lipsa majoră de interes al elevilor față de procesul educativ, în special față de evaluare, profesorul trebuie să facă un plan detaliat de remotivare a elevilor, de informare și de conștientizare a acestora.

Tabelul 1. Rezultatele testării finale a grupelor experimentală și martor, băieți

Capacități evaluate		Instrumente de evaluare	Caracteristicile statistice			
			Grupa martor $\bar{X} \pm m$	Grupa experi- mentală $\bar{X} \pm m$	t	P
Forța	Musculatura brațelor	Flotări (nr. rep.)	8,20±0,82	10,59±0,78	2,11	<0,05
	Musculatura picioarelor	Săritura în lungime de pe loc (cm)	170,50±2,05	176,72±1,89	2,13	<0,05
	Musculatura abdominală	Ridicarea trunchiului din culcat dorsal 30" (nr. rep.)	23,20±1,13	26,54±1,00	2,21	<0,05
	Musculatura spatelui	Ridicarea trunchiului din culcat facial 30" (nr. rep.)	23,10±1,03	26,08±0,96	2,11	<0,05
Viteza		Navetă 5x10m (sec)	19,75±0,50	18,25±0,46	2,20	<0,05
Atletism		Săritura în lungime cu elan (cm)	269,00±3,08	278,12±3,00	2,12	<0,05
		Aruncarea mingii de oină (m)	26,00±0,82	28,50±0,80	2,19	<0,05
		Alergare de viteză cu start de sus – 50m (sec)	8,32±0,10	8,04±0,08	2,15	<0,05
Gimnastică	Acrobatică	Elemente acrobatică izolate (nota)	8,70±0,20	9,27±0,17	2,19	<0,05
		Exercițiu la sol (nota)	8,70±0,31	9,61±0,28	2,17	<0,05
		Săritură la ladă (nota)	8,20±0,31	9,08±0,27	2,14	<0,05
Joc	Baschet	Procedee tehnice izolate (nota)	8,00±0,20	8,57±0,16	2,19	<0,05
		Structuri tehnico – tactice (nota)	8,50±0,31	9,39±0,28	2,12	<0,05
		Joc bilateral(nota)	8,70±0,31	9,61±0,29	2,17	<0,05

Notă: n = 10 f = 18 P - 0,05; 0,01; 0,001.
t = 2,101; 2,878; 3,922.

Tabelul 2. Rezultatele testării finale a grupelor experimentală și martor, fete

Capacități evaluate		Instrumente de evaluare	Caracteristicile statistice			
			Grupa mar- tor $X \pm m$	Grupa ex- perimentală $X \pm m$	t	P
Forța	Musculatura bra- țelor	Flotări (nr. rep.)	8,10 $\pm$ 0,20	8,73 $\pm$ 0,17	2,17	<0,05
	Musculatura pi- cioarelor	Săritura în lungime de pe loc (cm)	152,00 $\pm$ 1,54	156,58 $\pm$ 1,50	2,13	<0,05
	Musculatura abdo- minală	Ridicarea trunchiului din culcat dorsal 30” (nr. rep.)	21,00 $\pm$ 0,42	22,36 $\pm$ 0,38	2,38	<0,05
	Musculatura spa- telui	Ridicarea trunchiului din culcat facial 30” (nr. rep.)	19,80 $\pm$ 0,51	21,35 $\pm$ 0,47	2,24	<0,05
Viteza		Navetă 5x10m (sec)	20,32 $\pm$ 0,16	19,88 $\pm$ 0,12	2,20	<0,05
Atletism		Săritura în lungime cu elan (cm)	259,50 $\pm$ 1,54	264,00 $\pm$ 1,44	2,13	<0,05
		Aruncarea mingii de oină (m)	20,13 $\pm$ 0,52	21,67 $\pm$ 0,49	2,17	<0,05
		Alergare de viteză cu start de sus – 50m (sec)	8,90 $\pm$ 0,22	8,23 $\pm$ 0,20	2,23	< 0,05
Gimnas- tică	Acrobatică	Elemente acrobatice izolate (nota)	8,60 $\pm$ 0,20	9,18 $\pm$ 0,17	2,11	<0,05
		Exercițiu la sol (nota)	8,55 $\pm$ 0,31	9,42 $\pm$ 0,25	2,17	<0,05
		Săritură la ladă (nota)	8,40 $\pm$ 0,20	9,16 $\pm$ 0,18	2,81	<0,05
Joc	Baschet	Procedee tehnice izolate (nota)	8,05 $\pm$ 0,31	9,03 $\pm$ 0,26	2,45	<0,05
		Structuri tehnico – tactice (nota)	8,40 $\pm$ 0,31	9,27 $\pm$ 0,25	2,17	<0,05
		Joc bilateral (nota)	8,60 $\pm$ 0,31	9,48 $\pm$ 0,26	2,20	<0,05

Notă: n = 10 f = 18 P - 0,05; 0,01; 0,001.
t = 2,101; 2,878; 3,922.

În urma experimentului, s-a constatat că elevii care au participat la activitățile clubului și cărora le-au fost explicate detaliat principiile și mecanismele evaluării, au avut rezultate mai bune,

dar și o atitudine activă și conștientă față de actul evaluării. S-a constatat că, atunci când motivația dispăre, trebuie făcut apel la diferite alte forme de motivare. Schimbarea cadrului educațional, de

Notarea nu este motivantă dacă se acordă note foarte bune tuturor elevilor, cum nu este motivantă dacă se acordă note foarte mici majorității elevilor, în evaluare existând, afară de baremuri, și posibilitatea de a adapta grila de evaluare la potențialul motrice al fiecărei clase sau școli.

Explicarea principiilor evaluării și diversificarea metodelor didactice sunt soluții care, în acest caz, și-au dovedit eficiența.

Crearea unei scheme sau a unui mod clar de calculare a notei este necesară și profesorului, diminuând subiectivismul în ceea ce privește acordarea notelor. Astfel se vor diminua greșelile de evaluare, profesorul putând aprecia elevii mult mai obiectiv.

La educația fizică și sport, obiectivitatea în apreciere trebuie să fie la un înalt nivel, deoarece rezultatele muncii elevului sunt cuantificabile (ex. în cât timp a parcurs elevul distanța respectivă sau ce distanță a sărit elevul), sunt însă și cazuri în care ceea ce se evaluează nu se poate cuantifica precis (ex. jocuri sportive, sărituri la aparate, gimnastică etc.), aici intervenind capacitatea pedagogică a profesorului și aptitudinile sale de bun evaluator.

S-a putut constata, de asemenea, că stilul de lucru mai degajat, mai adaptabil care să țină cont

și de opțiunile elevilor, de resursa umană implicată în activitate, are șanse mai mari să obțină un randament crescut.

CONCLUZII

În urma realizării cercetării, afirmăm că elevii care sunt informați cu privire la sistemul de evaluare, care știu să se autoevalueze și să se autoneoteze, au în medie rezultate mai bune, fiind mai motivați decât cei cărora nu le sunt oferite aceste informații.

Implementarea noilor mijloace, transparența actului de evaluare, informarea și explicarea principiilor pe care se bazează evaluarea conduc la o creștere a motivației și a eficienței procesului de învățământ.

Elaborarea și sistematizarea scalelor de notare sunt necesare atât pentru elev, cât și pentru profesor, ajutându-l pe cadrul didactic să fie cât mai obiectiv în evaluare. În acest sens, sistematizarea scalelor de evaluare, pentru fiecare clasă în parte, se impune a fi adaptată de profesorul de educație fizică și sport.

Factorul primordial, care favorizează interiorizarea aprecierilor făcute de profesor, îl constituie înțelegerea de către elevi a criteriilor de apreciere care ghidează profesorul.

Referințe bibliografice:

1. Budevici-Puiu A. (2014) Asigurarea îmbunătățirii condițiilor de învățare la lecția de educație fizică și sport. În: Teoria și arta educației fizice în școală, nr.2, p. 20-24.
2. Bufta V., Grosu V., Gîrlea N. (2014) Principiile didactice ale predării exercițiilor fizice (partea –II). În: Teoria și arta educației fizice în școală, nr. 1, p. 34-37.
3. Carp I., Carp D. (2012) Metodologia organizării și desfășurării lecției de educație fizică cu elevii claselor primare în baza jocurilor dinamice. În: Probleme actuale ale teoriei și practicii culturii fizice: Conf. șt. internațională studențească. Red. resp. S. Danail. Chișinău: Editura USEFS, p. 10-15.
4. Giorbă C. (2004) Bazele teoretice și argumentarea social-pedagogică a reformării conținutului învățământului de cultură fizică în Republica Moldova. Teză de doctor habilitat în științe pedagogice. Chișinău: INEFS. 304 p.
5. Gonciaruc S., Grimalschii T. (2006) Probleme actuale ale metodologiei de evaluare a rezultatelor activității de învățare. În: Teoria și arta educației fizice în școală, nr. 3, p. 23-29.
6. Iucu R.B. (2001) Instruire școlară. Iași: Polirom. 182 p.
7. Manolachi V. (2016) Managementul și dezvoltarea durabilă a sportului: monografie. Chișinău: USEFS. 304 p.
8. Manolachi V., Moroșan I. (2014) Particularitățile implementării metodei antrenamentului în circuit în cadrul lecțiilor de educație fizică din clasa a IV-a. În: Teoria și arta educației fizice în școală, nr. 1, p. 45-49.
9. Rîșneac B., Constantinescu M., Racu S. (2013) Necesitatea evaluării morfo-funcționale preventive la nivelul copiilor cu vârstă 10-14 ani. In: Tendințe noi în profilaxia și dezvoltarea generației în creștere: materialele conf. șt. naț. Chișinău: Pontos, p. 109-115
10. Triboi V., Păcuraru A. (2013) Teoria și metodologia antrenamentului sportiv. Iași: Editura PIM. 298 p.